

Jaarverslag van de Stichting Oud Deventer (SOD) 2025

In de statuten van de Stichting Oud Deventer staat dat zij is opgericht ter wille van: “het behoud van dát stads- en dorpsschoon en het restaureren van die gebouwen en ensembles in Deventer, die onvervangbaar en voor het begrip van de geschiedenis van stad en platteland van betekenis zijn”. Sinds het begin zijn onze activiteiten er daarom steeds op gericht het gebouwde erfgoed in de gemeente Deventer te bewaken, te beschermen en de waarde hiervan kenbaar te maken.

Van wezenlijk belang daarbij is dat wij voortdurend in gesprek zijn met gemeentelijke beleidsmakers, de Planadviesraad (PAR, voorheen welstandscommissie) en andere erfgoedorganisaties zoals Heemschut en de SIED (Stichting Industrieel Erfgoed Deventer). Hierbij behoort ook het jaarlijkse overleg met wethouder mw. Ilse Duursma: als altijd constructief.

Toen in 1948, meer dan 75 jaar geleden, de stichting werd opgericht, lag de focus op de historische binnenstad. De laatste jaren hebben we daarnaast oog en aandacht voor nieuwere wijken: die uit het interbellum, het tijdvak van de wederopbouw en de periode 1965-1990. Met name de gebouwen van na de oorlog zijn aan renovatie toe. Deze wijken hebben (nog) geen monumentale status en missen dus bescherming. Nu de gemeente plannen maakt om onze gemeente uit te breiden, bestuderen we deze aan de hand van onze uitgangspunten en nemen we deel aan de discussie.

Illustratie 1 In nieuwere wijken is groen een wezenlijk onderdeel van de structuur. Helaas zijn in de Huygenslaan bomen gekapt. (Foto Peter Dekker)

Voor ons werk is de steun van onze donateurs van grote waarde. Zij laten zien dat we maatschappelijk draagvlak hebben. Nieuwe donateurs zijn dan ook zeer welkom. Voor een (streef-)bedrag van € 30 kunnen zij zich aanmelden bij de secretaris via het mailadres secretariaat@oud-deventer.nl. Als welkomstgeschenk krijgen zij het in eigen beheer uitgegeven boek *Licht, lucht en ruimte in Deventer-wederopbouwarchitectuur 1945-1963*. Dit boek is op bestelling ook bij boekhandel Praamstra verkrijgbaar.

Bestuur: Op 8 februari 2025 is overleden ons oud-bestuurslid drs. B. (Bonny) Rademaker – Helfferich, historica. Zij heeft van 1965 - 2002 deel uitgemaakt van het bestuur van de SOD, in welke periode zij secretaris was van 1968 -1984 en van 1991-1995. Als historica was zij sterk geïnteresseerd geraakt in de bijzondere binnenstad van Deventer.

Tallose artikelen schreef zij voor onze nieuwsbrief, maar ook voor andere bladen, zoals dat van Heemschut. Daarnaast verschenen twee boeken van haar hand: *Deventer in oude ansichten* (1975) en *100 huizen in Deventer en hun historie: 25 jaar Monumentenzorg door de NV Bergkwartier, maatschappij tot Stadsherstel 1968-1993* (1993).

In 2025 heeft ons bestuurslid Mariëlle Vrijkotte afscheid van ons genomen. Zij had zitting in ons bestuur sinds 2020. Daarbij bracht ze haar ervaring mee als medewerker van de gemeente in de afdeling monumentenzorg. Ze had een deskundige inbreng in de bestuursvergadering, waar we graag van hebben geprofiteerd.

Belangrijkste aandachtspunten van de Stichting Oud Deventer in 2025

Publiciteit

Zoals gebruikelijk verschenen weer twee *Nieuwsbrieven*. Deze worden verstuurd naar onze donateurs en andere belangstellenden en zijn voor iedereen te vinden op onze website. Verder liggen er exemplaren voor geïnteresseerden in de bibliotheek op de Stromarkt en bij de twee boekhandels.

HEMA

In januari 2025 heeft de SOD bij het College van B&W een verzoek ingediend om het HEMA-pand aan te merken als gemeentelijk monument. Dit verzoek werd ondersteund door de Bond Heemschut en het Cuijpersgenootschap.

Aanleiding was een verzoek van de eigenaar om de voorgevel te wijzigen. Ook is er de intentie, het gebouw op te toppen (te verhogen met i.c. drie lagen ten behoeve van het realiseren van appartementen) in het kader van de Woonvisie Deventer 2024.

De HEMA, geopend in 1968, is ontworpen door architect Abraham Elzas (1907-1995), hoofdarchitect van de Bijenkorf en ontwerper van 36 HEMA-vestigingen. Het gebouw is van belang vanwege de representatieve warenhuisarchitectuur uit de late naoorlogse periode. Het project heeft intussen vertraging opgelopen.

Historische Speurtocht

De jaarlijkse historische speurtocht door de binnenstad van Deventer, voorheen Opa- en Omadag genaamd, werd gehouden op 25 mei jl. De speurtocht wordt georganiseerd door Deventer Verhaal, in samenwerking met onze Stichting Oud Deventer en haar 'dochters', de Historische Vereniging Deventer en de Stichting Industrieel Erfgoed Deventer, de SIED. Ondanks de matige weersomstandigheden was het weer een door jong en oud drukbezocht en gewaardeerd evenement.

Overleg Erfgoedpartijen

Tweemaal per jaar voeren de erfgoedpartijen Heemschut, SIED en de SOD vruchtbaar overleg met de gemeente over de actualiteiten en activiteiten van alle deelnemers over zaken het Deventer erfgoed betreffende. Ook het immaterieel erfgoed komt aan de orde, bijvoorbeeld het carbidschieten.

Illustratie 2 Topicus en het historische karakter van de villa's aan de Singel, met de kweekschool tussen 1900 en 1930 (Foto CO)

Illustratie 3 Senzora in 1996 (Fpto CO)

Lopende projecten

In de afgelopen jaren hebben wij ons beziggehouden met onder meer de volgende projecten: Roto Smeets (nieuwe woonwijk op voormalig bedrijventerrein), Topicus (de verwarring over de hoogte van de geplande Topicustorens is nog niet opgelost), Grote Overstraat 54, Senzora, voormalig LTS-gebouw, Schoolgebouw De Marke Zuid, aan de Keurkampstraat (Baksteenreliëf van de Deventer kunstenaar Jo Pessink). Sinds het vorige jaarverslag is over deze projecten in 2025 geen noemenswaardige voortgang te vermelden. Natuurlijk blijft de SOD alert op nieuwe ontwikkelingen.

Ida Jager,
secretaris Stichting Oud Deventer

mailadres: secretariaat@oud-deventer.nl